

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – В А Р Н А
ФАКУЛТЕТ „УПРАВЛЕНИЕ“
КАТЕДРА „ИКОНОМИКА И ОРГАНИЗАЦИЯ НА ТУРИЗМА“

Приета от ФС (протокол № 12/29.04.2024 г.)

УТВЪРЖДАВАМ:

Приета от КС (протокол № 8/16.04.2024 г.)

Декан:

(доц. д-р Добрин Добрев)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „УПРАВЛЕНИЕ НА ТУРИЗМА“

ЗА СПЕЦ: „Туризъм“; ОКС „бакалавър“ – дистанционно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 4

СЕМЕСТЪР: 8

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 150 ч.; в т.ч. аудиторна 15 ч.

КРЕДИТИ: 5

РАБОТЕН ЕЗИК: български

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	15
В т.ч.:	
• ЛЕКЦИИ	9
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	6
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	135

Изготвили програмата:

1. ....
(Проф. д-р Стоян Маринов)

2. ....
(Гл. ас. д-р Красимира Янчева)

Ръководител катедра: .....
„Икономика и организация на туризма“ (Доц. д-р Георгина Луканова)

I. АНОТАЦИЯ

„Управление на туризма“ е профилираща за студентите от специалност “Туризъм”. В процеса на обучението се усвояват ключови професионални компетенции по управление на туризма на различни равнища и в различни туристически сектори.

Основните направления на дисциплината са: понятие за управление на туризма, управление на туризма на международно равнище, управление на туризма на национално равнище, управление на туризма на общинско равнище, същност и управление на туристическото предприятие.

Специфични знания и умения по отношение на посочените направления се осигуряват чрез:

Ключовите теми в дисциплината са свързани с концепции за системата на туризма, същност на управлението на туризма, равнища, субекти, обекти, механизми и инструменти на управление на туризма.

Дисциплината има за цел формирането на умения за вземане на решения в конкретни практически ситуации в областта на управлението на туризма на международно, национално, общинско и фирмено равнище.

Конкретните цели на дисциплината са свързани с придобиването на познания за: субектите, обектите, механизмите, инструментите и процеса на управление в туризма.;

След приключване на обучението по тази дисциплина студентите трябва да могат:

- да познават субектите, обектите, механизмите, инструментите и процеса на управление в туризма;
- да вземат решения в конкретни практически ситуации в областта на управлението на международно, национално, общинско и фирмено равнище.
- да използват различни инструменти с цел повишаване на конкурентоспособността на туристическите предприятия;

Обучението формира професионална нагласа за непрекъснатото изучаване на развитието на организационно-управленските структури и на управленското поведение на основните институционални туристически субекти

Ключовите компетентности, които студентите ще прилагат след завършване на курса на обучение по “Управление на туризма” са: цифрова компетентност; гражданска компетентност; предприемаческа компетентност.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

№. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ
1	Тема първа. ПОНЯТИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ТУРИЗМА
1.1.	Концепции за системата на туризма
1.2	Същност на управлението на туризма
1.3	Субекти, обекти и механизми и на управление на туризма
2	Тема втора. УПРАВЛЕНИЕ НА ТУРИЗМА НА МЕЖДУНАРОДНО РАВНИЩЕ
2.1.	Субекти и обекти на управлението на туризма на международно равнище
2.2.	Механизми за управление на туризма на международно равнище
2.3.	Добри практики в управлението на туризма на международно равнище
3	Тема трета. УПРАВЛЕНИЕ НА ТУРИЗМА НА НАЦИОНАЛНО РАВНИЩЕ
3.1.	Субекти и обекти на управлението на туризма на национално равнище
3.2.	Роля на държавата в управлението на туризма на национално равнище

3.3.	Роля на неправителствените организации (НПО) в управлението на туризма на национално равнище
3.4.	Добри практики в управлението на туризма на национално равнище
4	Тема четвърта. УПРАВЛЕНИЕ НА ТУРИЗМА НА МЕСТНО РАВНИЩЕ
4.1.	Субекти и обекти на управлението на туризма на местно равнище
4.2.	Роля на общината в управлението на туризма
4.3.	Роля на държавните институции по места в управлението на туризма
4.4.	Роля на неправителствените организации (НПО) по места
4.5.	Добри практики на в управлението на туризма на местно равнище
5	Тема пета. СЪЩНОСТ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ТУРИСТИЧЕСКОТО ПРЕДПРИЯТИЕ
5.1.	Определение на туристическото предприятие
5.2.	Особености на управлението на туристическото предприятие
5.3.	Управленски дейности в туристическото предприятие
5.4.	Функционални области на управлението на туристическото предприятие
6	Тема шеста. АНАЛИЗ НА ТУРИСТИЧЕСКОТО ПРЕДПРИЯТИЕ
6.1.	Анализ на вътрешната среда на туристическото предприятие
6.2.	Анализ на външната среда на туристическото предприятие
6.3.	SWOT анализ на туристическото предприятие
7	Тема седма. ПЛАНИРАНЕ НА ТУРИСТИЧЕСКОТО ПРЕДПРИЯТИЕ
7.1.	Мисия, стратегически цели и стратегии на туристическото предприятие
7.2.	Конкурентни стратегии на туристическото предприятие
7.3.	Стратегии за развитие на туристическото предприятие
7.4.	Оценка и избор на стратегии на туристическото предприятие
7.5.	Реализация на стратегията на туристическото предприятие
8	Тема осма. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ТУРИСТИЧЕСКОТО ПРЕДПРИЯТИЕ
8.1.	Дизайн на организационно-управленска структура на туристическото предприятие
8.2.	Организационни структури на предприятие за туроператорска дейност
8.3.	Организационни структури на предприятие за хотелиерска и ресторантьорска дейност
8.4.	Организационни структури на туристически комплекси
9	Тема девета. КОНТРОЛ НА ТУРИСТИЧЕСКОТО ПРЕДПРИЯТИЕ
9.1.	Видове контрол в туристическото предприятие
9.2.	Превантивен контрол в туристическото предприятие
9.3.	Текущ контрол в туристическото предприятие
9.4.	Последващ контрол в туристическото предприятие
10	Тема десета. БИЗНЕС ПЛАН ЗА ТУРИСТИЧЕСКА ДЕЙНОСТ
10.1.	Структура и съдържание на бизнес-план за туристическа дейност
10.2.	Бизнес-плана за хотелиерска дейност
10.3.	Бизнес плана за ресторантьорска дейност
10.4.	Бизнес плана за туропетаторска и турагентска дейност

III. МЕТОДИ НА ПОДГОТОВКА И ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБУЧЕНИЕ¹

Подготовката и провеждането на обучението по дисциплината „Управление на туризма“, в дистанционна форма, се осъществява чрез учебни ресурси и учебни дейности както следва:

- лекционни теми в съответствие с учебната програма по дисциплината, достъпни чрез платформата за електронно и дистанционно обучение на ИУ – Варна;
- упражнения към съответната тема, достъпни чрез платформата за електронно и дистанционно обучение на ИУ – Варна;
- решаване на казуси и ситуационни задачи чрез платформата за електронно и дистанционно обучение на ИУ – Варна.

IV. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА ²	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриално оценяване		
1.1.	Ситуационни задачи и казуси	5	40
	Общо за семестриалното оценяване:	5	40
2.	Сесийно оценяване		
2.1.	Изпит	1	95
	Общо за сесийното оценяване:	1	95
	Общо за всички форми на контрол:	6	135

V. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Електронни учебни материали по дисциплината „Управление на туризма“, качени в платформата за електронно и дистанционно обучение на ИУ – Варна.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Маринов, С., К. Янчева., Т. Дянков. Управление на туризма. Варна. Наука и икономика, 2022
2. Европейска комисия. СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА. ЕВРОПА 2020. Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. 3.03.2010. COM (2010) 2020 okon`atelen

¹ Методите за подготовка и провеждане на обучение се представят в съответствие с утвърдената Инструкция за разработване на учебна програма за дисциплина в дистанционна форма на обучение на Икономически университет – Варна.

² При дисциплини, които завършват с текуща оценка се попълва само т. 1 Семестриално оценяване, съгласно чл.21, ал. 2 от Правилника за оценяване на знанията, уменията и компетентностите на студентите в Икономически университет – Варна.

- (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:BG:PDF>, 20.07.2023)
3. Маринов, С. Мениджмънт на туристическа дестинация. Варна, 2015
  4. Маринов, М. и др. Стратегия за природосъобразен туризъм в Природен парк „Странджа“ 2014-2020 г. Варна: Изд. "Наука и икономика" на ИУ-Варна, 2015.
  5. Маринов, С. и др. Конкурентоспособност на община Варна като туристическа дестинация. Варна: Изд. "Наука и икономика" на ИУ-Варна, 2014.
  6. Милева, С. Иновационни стратегии и иновации в туризма (https://www.researchgate.net/publication/304303277_INOVACIONNI_STRATEGII_I_INOVACII_V_TURIZMA, 21.05.2023)
  7. Нешков, М., В. Казанджиева. Икономика и управление на туристическото предприятие. Варна: УИ „Наука и икономика“, 2009.
  8. Caroll, A. Carroll’s pyramid of CSR: taking another look //International Journal of Corporate Social Responsibility volume 1, Article number: 3 (2016), pp. 317 - 332
  9. Gebreegziabher, A. and S. Kumar. Assessing progress of tourism sustainability: Developing and validating sustainability indicators // Tourism management, vol. 71, 2019, pp. 67 – 83
  10. European Commission. Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs. Entrepreneurship and Small and medium-sized enterprises (SMEs) (https://ec.europa.eu/growth/smes_en, 20.06.2023)
  11. Leslie, David. Tourism Enterprise: Developments, Management and Sustainability. CABI, 2015.
  12. MINISTRY OF CULTURE AND TOURISM. (<http://www.kulturturizm.gov.tr/EN,113297/minister.html>, 17.01.2016 г.)
  13. Ministry of Tourism. Republic of Croatia. (<http://www.mint.hr/default.aspx?id=8364>, 05.08.2023 г.)
  14. Monitoring Sentiment for Domestic and Intra – European Travel. Wave one (2020), European Travel Commission, 2020
  15. The European Commission. Virtual Tourism Observatory (VTO) (<https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/vto/>, 08.04.2024)
  16. The Blackwell Encyclopedic Dictionary of Business Etics. Edit by P. Werhane and R. Freeman. Edward Freeman, Blackwell, 1997
  17. The Global Sustainable Tourism Council (GSTC) (<https://www.gstccouncil.org/en/>, 08.04.2024)
  18. UN TOURISM . The UNWTO International Network of Sustainable Tourism Observatories (INSTO) (<http://insto.unwto.org/>, 08.04.2024).
  19. World Travel and Tourism Council. (www.wttc.org, 08.04.2024)